မွေးမြူရေးဆိုင်ရာ ဆေးတက္ကသိုလ်အကြောင်း သိကောင်းစရာ

ပါမောက္ခဒေါက်တာမာမာဝင်း (ပါမောက္ခချုပ် - မွေးမြူရေးဆိုင်ရာဆေးတက္ကသိုလ်)

"ယနေ့လူငယ် နောင်ဝယ်လူကြီး" ဆိုတဲ့ ဆိုရိုးစကားအတိုင်း နောင်တစ်ခေတ်ရဲ့ ခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြမယ့် ယခုနှစ် တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းစာမေးပွဲအောင်မြင်ထားတဲ့ သားငယ်၊ သမီးငယ်များအနေနဲ့ ကိုယ်စိတ်ပါဝင်စားရာတက္ကသိုလ်အသီးသီးကို မကြာခင် ရွေးချယ်တက်ရောက်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ့်ဘဝတိုးတက်အောင်မြင်ဖို့နဲ့ နိုင်ငံတော်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ဖို့အတွက် သားငယ်၊ သမီးငယ်တို့ရဲ့ ရွေးချယ်မှုမှန်ကန်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ တက္ကသိုလ်ရဲ့မူဝါဒနဲ့အညီ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့သားငါးကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးအတွက် အထောက်အကူပြုဗဟိုဌာနကြီးအဖြစ် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များကို မွေးထုတ်ပေးလျက်ရှိတဲ့ "မွေးမြူရေးဆိုင်ရာဆေးတက္ကသိုလ်" အကြောင်း သိကောင်းစရာများကို အနည်းငယ် မိတ်ဆက်ပေးချင်ပါတယ်။

မိမိတို့တက္ကသိုလ်ဟာ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနဲ့ဆေးကုသရေးနယ်ပယ်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံမှာ တစ်ခုတည်းသော တက္ကသိုလ်အဖြစ် နေပြည်တော် ဥတ္တရခရိုင် ဇေယျာသီရိမြို့နယ် ရေဆင်းကျေးရွာမှာ တည်ရှိပါတယ်။ မိမိတို့တက္ကသိုလ်ကို ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်မှာ "လက်ထောက်တိရစ္ဆာန်ဆေးကုသင်တန်း" အဖြစ် စတင်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်မှာတော့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် လက်အောက်မှာ "တိရစ္ဆာန်ဆေးပညာမဟာဌာန" အဖြစ် တိုးချဲ့ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီး ၁၉၆၄ ခုနှစ်မှာ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အင်းစိန်မြို့နယ် ဘီအိုစီကွေ့အနီးမှာ "တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့် ဆေးကုသရေးတက္ကသိုလ်" အဖြစ် သီးခြားဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၁ ခုနှစ်မှာ အင်းစိန်မှ ရေဆင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပြီး ၁၉၉၉ ခုနှစ်မှာ "မွေးမြူရေးဆိုင်ရာဆေးတက္ကသိုလ်" အဖြစ် ပြောင်းလဲ ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ပါတယ်။

သင်ကြားပေးလျက်ရှိ

မိမိတို့တက္ကသိုလ်ဟာဆိုရင် မွေးမြူဆေးကုဘာသာရပ်များကို အထူးပြုဘာသာရပ်အလိုက် သီးခြားစီလေ့လာနိုင်ဖို့ သင်တန်းကာလ လေးနှစ်ဖြစ်တဲ့ "မွေးမြူရေးပညာသင်တန်း" နဲ့ သင်တန်းကာလ ခြောက်နှစ်ဖြစ်တဲ့ "တိရစ္ဆာန်ဆေးပညာသင်တန်း" ဆိုပြီး ဖွင့်လှစ်ထားပါတယ်။ နှစ်စဉ် မွေးမြူရေးပညာသင်တန်းအတွက် ကျောင်းသား ကျောင်းသူ ၁၅၀၊ တိရစ္ဆာန် ဆေးပညာသင်တန်းအတွက် ကျောင်းသားကျောင်းသူ ၁၀၀ (သင်တန်းတစ်ခုစီအတွက် ကျား ၅၀ %၊မ ၅၀%) လက်ခံသင်ကြား ပေးလျက်ရှိပါတယ်။

"မွေးမြူဆေးကုတိုင်းပြည်ပြု" ဆိုတဲ့ တက္ကသိုလ်ရဲ့ ဆောင်ပုဒ်နဲ့အညီ နိုင်ငံတော်ရဲ့သားငါးကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အထောက်အကူပြုမယ့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းတွေကို ထည့်သွင်း ရေးဆွဲထားပါတယ်။ "မွေးမြူရေးပညာဘွဲ့" သင်တန်းမှာဆိုရင် မွေးမြူထုတ်လုပ်ရေး ပညာရပ်များအပြင် မွေးမြူရေးခြံစီမံ ခန့်ခွဲရေး၊ မွေးမြူရေးဆိုင်ရာစီးပွားရေး၊ အစားအစာပြုပြင်ထုတ်လုပ်ရေး၊ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အစရှိတဲ့ ဘာသာရပ်တွေကိုသင်ကြားပေးသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ "တိရစ္ဆာန် ဆေးပညာဘွဲ့" သင်တန်းမှာဆိုရင် တိရစ္ဆာန်ဆေးကုသရေးနဲ့ ဆက်စပ်ဘာသာရပ်များအပြင် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးကို အထောက်အကူပြုမယ့် တိရစ္ဆာန်မှ လူကို ကူးစက်တတ်တဲ့ ရောဂါများ (Zoonoses) ထိန်းချုပ်ရေး၊ အသားစစ်ဆေးခြင်းနဲ့ဆိုင်တဲ့ ပညာရပ်တွေကိုသင်ကြားပေးသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ ယနေ့ကမ္ဘာမှာ တိရစ္ဆာန်မှလူကို ကူးစက်တတ်တဲ့ရောဂါတွေဖြစ်တဲ့ ခွေးရူးရောဂါ၊ ကြက်ငှက်တုပ်ကွေး၊ အီဘိုလာ စတဲ့ရောဂါတွေရဲ့ခြိမ်းခြောက်မှုတွေကို ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ အချိန်လည်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီရောဂါတွေကို တိရစ္ဆာန်ကနေတစ်ဆင့် လူတွေဆီ ကိုမကူးစက်အောင် တားဆီးကာကွယ်ဖို့ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ မျက်မှောက်ခေတ်ရဲ့ အရေးပါတဲ့ ဆောင်ပုဒ်တစ်ခုဖြစ်တဲ့ "တစ်ခုတည်းသောကမ္ဘာ တစ်ခုတည်းသောကျန်းမာရေး" (One World One Health) အတွက် မိမိတို့ တက္ကသိုလ်ကမွေးထုတ်ပေးလိုက်တဲ့ ပညာရှင်များကလည်း မဖြစ်မနေပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

လုပ်ငန်းခွင် အကြိုလေ့လာရေး

သားတို့သမီးတို့အနေနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေး၊ ကျေးလက်နေပြည်သူများရဲ့လူနေမှုဘဝမြှင့်တင်ရေး၊ ဆင်းရဲမှုလျှော့ချရေးအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေမယ့် မွေးမြူရေးပညာဘွဲ့ရ မွေးမြူရေးပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်ဖို့ လေးနှစ် သင်တန်းစာတွေ့လက်တွေ့တက်ရောက်ရမယ့်အပြင် "မွေးမြူရေးဆိုင်ရာပညာရပ်များအသင်း" (LSA) ရဲ့ ဦးဆောင်မှုနဲ့ ကျေးရွာများသို့ ကွင်းဆင်းလေ့လာရေးခရီးများ သွားရောက်ပြီး ကျေးရွာများရှိ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများကို လေ့လာခြင်း၊ မွေးမြူသူများအား မွေးမြူရေးဆိုင်ရာအသိပညာဗဟုသုတများဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ အခြေခံလူမှုစီးပွားဘဝဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ ကောက်ခံခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် တက္ကသိုလ်ရှိ သရုပ်ပြမွေးမြူရေးခြံများ၊ စားကျက်စိုက်ခင်းများမှာ လက်တွေ့လေ့ကျင့်ခြင်း၊ ကျောင်းပိတ်ကာလမှာ မွေးမြူရေးကုမ္ပဏီများ၊ စီးပွားဖြစ်မွေးမြူရေးခြံများမှာ လုပ်ငန်းခွင် အကြိုလေ့လာရေးများလည်း လုပ်ဆောင်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ "မွေးမြူရေးပညာဘွဲ့" ရရှိပြီးပါက မြန်မာနိုင်ငံ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့ချုပ် (MLF) မှ မွေးမြူရေးပညာရှင်အသင်းဝင်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။

ဒါ့အပြင် သားတို့သမီးတို့အနေနဲ့ ပြည်သူပြည်သားများရဲ့ အစားအစာဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေး၊ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေး၊ တိရစ္ဆာန်မှလူသို့ ကူးစက်တတ်တဲ့ရောဂါများ ထိန်းချုပ်ရေးတို့အတွက် အရေးပါတဲ့ တိရစ္ဆာန်ဆေးပညာဘွဲ့ရတိရစ္ဆာန်ဆေးကုဆရာဝန်တစ်ဦးဖြစ်လာစေဖို့ သင်တန်းကာလ ခြောက်နှစ်အတွင်း စာတွေ့၊ လက်တွေ့များလုပ်ဆောင်ရမယ့်အပြင် နေပြည်တော်အနီးတစ်ဝိုက်ရှိ ကျေးရွာများကို အလှည့်ကျသွားရောက်ပြီး နယ်လှည့်ဆေးကုဖို့ လက်တွေ့ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ တက္ကသိုလ်ရှိ သင်ကြားရေးအထောက်အကူပြုတိရစ္ဆာန်ကုဆေးရုံမှာ လက်တွေ့ဆေးဝါးကုသခြင်း၊ ခွဲစိတ်ကုသခြင်းတို့ အပြင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်လာပါက တိရစ္ဆာန်များအား ကယ်ဆယ်စောင့်ရှောက် နိုင်ဖို့အတွက် ကမ္ဘာ့တိရစ္ဆာန် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့ (WAP) ရဲ့ အကူအညီနဲ့ အစပြုခဲ့တဲ့ Veterinary Emergency Response Unit (VERU) Training and Drill များကိုလည်း လေ့ကျင့်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ တက္ကသိုလ်မှာ လက်တွေ့ လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်းများအပြင် စာတွေ့နဲ့ လက်တွေ့ပေါင်းစပ်နိုင်ဖို့အတွက် တက္ကသိုလ်ပြင်ပကွင်းဆင်းလေ့လာရေးခရီးများအဖြစ် မွေးမြူရေးဇုန်များ၊ ဆင်စခန်း၊ တိရစ္ဆာန်ဥယျာဉ်၊ ငါးလုပ်ငန်းစခန်းများသို့ သွားရောက်လေ့လာခြင်းအပြင် "ဆေးခန်းဆိုင်ရာပညာရပ်များအသင်း" (CSA) မှ ကြီးမှူး၍ နှစ်စဉ်ကျေးရွာများသို့ သွားရောက်ပြီး ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံပေးခြင်း၊ ဆေးဝါးကုသပေးခြင်း၊ ခွဲစိတ်ကုသပေးခြင်း၊ လူထုပညာပေးခြင်း၊ ရောဂါပျံ့နှံ့မှုဆိုင်ရာ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များကောက်ယူခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ဆုံးနှစ်သင်တန်းမှာ "ဘွဲ့ယူကျမ်း" အတွက် အုပ်စုငယ်များအလိုက် သုတေသနဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စာတမ်းပြုစုခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရမယ့်အပြင် တိရစ္ဆာန်ကုဆေးခန်းများ၊ ဆေးရုံများ၊ မွေးမြူရေးကုမ္ပဏီများ၊ စီးပွားဖြစ် မွေးမြူရေးခြံများမှာ လုပ်ငန်းခွင်အကြိုလေ့လာရေးများလည်း လုပ်ဆောင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ "တိရစ္ဆာန်ဆေးပညာဘွဲ့" ရရှိပါက မြန်မာနိုင်ငံ တိရစ္ဆာန်ဆေးပညာကောင်စီ (MVC) မှလည်း တိရစ္ဆာန်ဆေးကု ဆရာဝန်မှတ်ပုံတင် (တဆမ) လက်မှတ်အပ်နှင်းပေးမှာဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံတိရစ္ဆာန်ဆေးကုဆရာဝန်များအသင်း (MVA) မှာလည်း အသင်းဝင်အဖြစ် ဝင်ရောက်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

"တက္ကသိုလ်ရှိ သရုပ်ပြမွေးမြူရေးခြံများ၊ စားကျက်စိုက်ခင်းများမှာ လက်တွေ့လေ့ကျင့်ခြင်း၊ ကျောင်းပိတ် ကာလမှာ မွေးမြူရေးကုမ္ပဏီများ၊ စီးပွားဖြစ် မွေးမြူရေးခြံများမှာ လုပ်ငန်းခွင် အကြိုလေ့လာရေးများလည်း လုပ်ဆောင်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ "မွေးမြူရေးပညာဘွဲ့" ရရှိပြီးပါက မြန်မာနိုင်ငံ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့ချုပ် (MLF) မှ မွေးမြူရေးပညာရှင်အသင်းဝင်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုပေးမှာ ဖြစ်ပါတယ်"

သုတေသနလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်

ဘွဲ့ကြိုကာလအတွင်းမှာလည်း ထူးချွန်ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများအနေနဲ့ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များသို့ ပညာတော်သင်များ၊ လေ့လာရေးခရီးများသွားရောက်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ အခြေခံဘွဲ့ရရှိပြီးပါက မဟာဘွဲ့၊ ပါရဂူဘွဲ့များကိုလည်းဆက်လက်ဆည်းပူးရင်း နိုင်ငံရဲ့သားငါးကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အထောက်အကူပြုမယ့် သုတေသနလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

မိမိတို့တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရမောင်မယ်များဟာ အစိုးရဌာနများ၊ ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများ၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းတွေမှာ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်နိုင်တဲ့အတွက် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများလည်း အလွန်ပေါများပါတယ်။ ကိုယ်ပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအနေနဲ့ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ၊ တိရစ္ဆာန်ကုဆေးခန်းများကို အောင်မြင်စွာ လုပ်ကိုင်နေကြသူတွေလည်း အများကြီးရှိပါတယ်။ တက္ကသိုလ်အကြောင်း အသေးစိတ်သိလိုပါက အင်တာနက်ဝက်ဆိုက်နဲ့ လူမှုကွန်ရက်များမှာလည်း ရှာဖွေဖတ်ရှုနိုင်ပါတယ်။ တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်အတွက် ဝင်ခွင့်လမ်းညွှန်စာအုပ်ရဲ့အချက်အလက်များကို လေ့လာကာဝင်ခွင့်ကိုတော့ တက္ကသိုလ်သို့ တိုက်ရိုက်လျှောက်ထားရမှာဖြစ်ပြီး နိုင်ငံပိုင်သတင်းစာများကနေ မကြာမီလျှောက်လွှာခေါ်ယူသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မွေးမြူဆေးကုပညာရပ်တွေ စိတ်ဝင်စားတဲ့ သားငယ်သမီး ငယ်များအနေနဲ့ လျှောက်ထားနိုင်ပါကြောင်း သတင်းကောင်း ပါးလိုက်ရပါတယ်။

ကိုယ်အမှန်တကယ် စိတ်ဝင်စားပြီး လေ့လာဆည်းပူးသမျှကိုလက်တွေ့အသုံးချကာ အသက်မွေးမှုပြုနိုင်တဲ့ နိုင်ငံ အကျိုးပြုလုပ်ငန်းများတွင် တစ်တပ်တစ်အား ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်သော သားကောင်းရတနာ သမီးကောင်း ရတနာများ ဖြစ်လာကြပါစေ။